

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ „ 6 „ 50 „
mesec „ „ 2 „ 20 „

V upravnistvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ „ 5 „ — „
mesec „ „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 224.

V Ljubljani, v ponedeljek 1. oktobra 1900.

Letnik XXVIII.

Vabilo na naročbo.

S 1. oktobrom se pričinja nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v upravnistvu:

Vse leto 20 kron. | Četrt leta . 5 kron.
Pol leta 10 „ | Jeden mesec 1 K 70 h
Za pošiljanje na dom je plačati 20 h na mesec.

Po pošti pošiljan velja:

Vse leto 26 kron. | Četrt leta . 6 K 50 h
Pol leta 13 „ | Jeden mesec 2 K 20 h

Plačuje se naprej.

Na naročila brez priložene naročnine se ne ozira.

Upravnistvo „Slovenca“.

Cesar Franc Jožef I. v Gorici.

(Izv. poročilo.)

Naposled se je vendar izpolnila vroča želja tisočim, napočil je težko pričakovani veseli dan, da vidi solnčna Gorica zopet v svojem starodavnem obzidju presvetlega cesarja Franca Jožefa I.!

Mnogo je bilo dvomov o tem, ali se odzove Nj. Veličanstvo preudanemu povabilu deželnega zastopa goriškega in povelja s svojo navzočnostjo pomenljivi praznik 400-letnice združenja grofovine Goriške in Gradiške z deželami preslavne habsburške dinastije, — saj se je bila baš zadnji čas, po umoru kralja Humberta, lotila mnogih src bojazen za predrago življenje ljubljenežev vladarja . . .

Toda vse te dvome in bojazni je razgnal cesar s tem, da je poslal za trdno obvestilo, da obišče Gorico dne 29. sept. in da ostane tu jeden celi dan.

Vender je bila vkljub temu zatrdila ta minula doba jedna najmučnejših v našem po političnih strasteh itak razburkanem mestu. Saj še ni dolgo tega, ko je ob smrti kralja Umberta pokazal velik del italijanskega prebivalstva našega mesta, da mu gredo težnje daleč preko mej naše države! Kaj pa še vse one varnostne odredbe zadnje dni pred prihodom Nj. Veličanstva, odredbe, katere so kakor jeklen obroč uklepale mesto in njegove prebivalce. Kako neprijetno je to bilo, ve le oni, ki je to občutil: na vsak korak skoro biti opazovan od raznih varuhov javne varnosti.

In bolj ko se je bližal dan, težja je postala v Gorici atmosfera. To pa se je tudi poznalo v javnosti, kajti mnogi obiskovalci Gorice so imeli zadnje dni priliko seznaniti se z oblastmi na neljub način . . .

Tako je nastopil pričakovani dan.

Zarana zjutraj že je vrelo v mesto na tisoče ljudi iz bližnjih in daljnih krajev, katere poslednje je pripeljalo čvetero dolgih vlakov. Toda vsi ti, ako niso imeli posebne pravice do udeležbe slavnosti, niso več smeli v mesto, kajti strogi kordon tajne in javne policije je zaprl vhode v notranje mesto že ob zgodnji jutranji uri. Ljudstvo se je torej moralo zadovoljiti, da se postavi ob cesti proti kolodvoru in pričaka ugodne prilike, da mu bode po prihodu Nj. Veličanstva možen pristop v mesto.

Mnogo pred deveto uro pa so se zbirale še druge korporacije, kakor veterani, občinski zastopi iz cele dežele z belo-rudečimi zastavami, na katerih so bili napisi posameznih občin, društva, šolska mladina itd. s svojimi zastavami in se postavile ob dolgi Franc Jožefovi cesti, ki veže mesto z južnim kolodvorom.

Že nekaj pred deveto uro se je čulo oddaljeno streljanje, kar je značilo, da se bliža Gorici dvorni vlak, pozdravljan na raznih krajih s streljanjem iz topičev. Naposled — bila je točno deveta ura — zagrmil mogočen grom iz topa na goriškem gradu, za njim je donelo še dvajset drugih na vse strani z mogočne trdnjave. Čez kratko postane ljudstvo nemirno, čudno gibanje se pojavi v istem, zamolkel hrup prihaja bliže in bliže, že se čuje razločen klic: Živio! Evviva! Tedaj se prikažejo vozovi — tu je dvorna kočija in v njej On, težko zaželeni, mučno pričakovani oče vseh avstrijskih narodov! Pisec teh vrstic je imel že večkrat priliko biti priča cesarjevim obiskom, a tako mu srca ni pretresel še noben trenutek, ko ravno ta. To ljudstvo je bilo vse prevzeto nekega nepopisnega čustva, a skoro nobeno oko ni bilo suho v trenutku, ko se je prikazal dobrotljivi naš vladar, ki je prijazno, a zelo resno pozdravljal na vse strani, glas je ljudstvu v grlu zostajal samega ginjenja in ljubezni.

To so bili prvi utisi cesarjevega prihoda v naše mesto. Za tem se je začel oficijelni del.

Na ribjem trgu je bil drugi pozdrav — na kolodvoru so se poklonili Nj. Veličanstvu vsi vojaški in civilni dostojanstveniki, pozdravil ga je mestni župan — tu na krasno prirejenem odru je pozdravil cesarja cvet goriškega ženstva, na kar se je Nj. Veličanstvo cesar odpeljal po okrašeni šolski ulici v cerkev sv. Ignacija na Travniku, kjer se je vršila zahvalnica Bogu za podeljeno milost, da je gospodar dežele obiskal glavno mesto.

Po cerkveni svečanosti je bil na Travniku ogled v Gorici garnizujočih čet, na kar se je podal cesar v svoj dvorec na glavarstvu. Tu je nagovoril cesarja deželni glavar vitez Pajer, na kar je sprejel cesar iz rok glavarjevega namestnika dr. Antona Gregorčiča zlato spominsko svetinjo, na kar so se mu predstavili člani deželnega zbora, odbora itd. Ob 10. uri so se pričele avdijence. Opoludne se je poklonila Nj. Veličanstvu goriško-gradišćanska duhovščina, na čelu jej Njega eminence kardinal dr. Missia.

(Konec prib.)

O katoliškem šolstvu.

Govoril na II. slovenskem katoliškem shodu prot. dr. Ant. Medved.

(Konec.)

II.

Versko šolo pa zahteva tudi njen vzvišeni namen. Dobra šola je za ljudstvo neizmerne vrednosti. Ni preceniti z nobenim zlatom. Dobrota je, ki narod osrečuje in blagruje v najlepšem pomenu teh besed.

A dobra mora biti, — gorje, če je slaba. Kajti o slednji veljajo besede najboljšega slovenskega odgojitelja, nesmrtnega Slo m s k a: »V taki župniji, srenji in hiši, ki prave šole nima, je vedna zima; glava takih ljudi je puščava, srce pa led; truplo sicer živi, pa kaj pomaga, ker duša spi večne smrti žalostno spanje«.

Koga torej ne bo zanimalo vedeti, katera šola je dobra in katera je slaba? . . . S prepričanjem, katero s svojo trdnostjo demant ne prekosi, lahko rečemo: dobra je le verska šola, in slaba šola je tista, iz katere so vero pahnili ter jo ločili od cerkve. V tem prepričanju nas ne sme in ne more motiti nobeno razmotrivanje z našopirjenimi frazami! (Burno odobravanje.)

Resnično, — dobra šola je le verska šola in sicer z ozirom na učence, na stariše in na učitelje.

V prvi vrsti je šola namenjena učencem. Oni zahtevajo od nje toliko, da mora božja milost sodelovati, ako se jim hoče popolnoma vstreči.

Ublažiti se jim mora srce. Iztebiti se morajo hudi nag-ni, a na njih mesto zasaditi blaga čustva, vznesene želje, hrepenenje po najčistejših navedenih nazorih. Kje bodo pa to dosegli, ako ne v šoli, v kateri je strah božji moder gospodar in kjer je sv. vera zlahtna gospodinja? Ali ne veljajo tudi še sedaj besede iz ust božjih: »Začetek modrosti je strah božji«! Niso-li te besede sposobne, da jih še sedaj zapišemo nad vrata vsake šole, nižje in višje? Kdo nadkriljuje kralja Salomona v modrosti? In le-ta orjak v modrosti pravi: »Boga se boj in zapovedi njegove spolnuj, to je ves človek«! Tudi za šolo veljajo besede nebeškega učitelja vseh narodov, ki se glase: »Iščite najprej božje kraljestvo in njegove pravice, vse drugo se vam bo dodalo«!

A kje se učenci takih božjih nauk nauče, razven v verski šoli? Ako jim verski poduk odzameš, odvzameš jim ž njim podlago vse modrosti.

Šola brez vere je spomlad brez solnca, — vse pokvari, vse uniči. Ako se človek tisočerihi stvari nauči, pa vero, najpotrebnejše pozabi, potem se zaman poti; njemu zagrozi Bog z besedami: »Ako Gospod ne zida hiše, zastonj se trudi, kateri jo zidajo«.

»Drugega temelja ne more nihče postaviti, kakor je ta, ki je že postavljen, kateri je Jezus Kristus«.

Nek izgojitelj pravi, da vera ne spada v šolo, ker je vera zadeva samó srca. Ni res tako! Odgoja se raztega i na srce in sicer pred vsem na srce, ergo: po njegovih lastnih besedah spada pred vsem vera v šolo! . . .

Učencem se mora nadalje razbistriti razum. Obširna je svetna veda, mnogo je dosegla, slaven je njen napredek. A nikar ne pozabimo, da je modrijan, katerega katoliška vera ni obsevala, kljub vsej svoji modrosti, kljub vsej izkušnosti in znanosti žalostno izdihnil — Sokrat mu je ime: »Jaz samo to vem, da ničesar ne vem«. Ker pravega namena človekovega ni poznal, zató je tako tožil. Ta namen je nadnaraven, katerega nam v jasni luči samo katoliška vera kaže, ne le v cerkvi, temveč v šoli. (Odobravanje.)

Pestalozzi, ki velja pri modernih za slavnega pedagoga, pravi: »Najprej se uči, biti čednost, potem se le, biti spreten«! A kdo nas bo čednosti učil, ako ne tisti, ki je nedosegljiv vzgled vseh čednosti, tisti, ki je vsem svojim sovržnikom v zavesti popolne nedolžnosti zaklical: »Kdo izmed vas me more greha obdolžiti«?

Pedagog, katerega sedanjí izgojitelj tako čislajo, Herbart pravi: »Bilde Charakterstärke der Sittlichkeit«! to je: Ukrepi značajnost v navedenosti! Da, značajnost, o značajnost! Morebiti je ni bilo nikdar treba tako naglašati, kakor dandanes. Kje se je bo pa učenec lepše naučil, kakor na uzoru tistega, ki je za sveto resnico značajno umrl? Kje lepše, kakor na uzorih tistih milijonov krščanskih mučnikov, ki so za sveta prava, za sveto prepričanje, za sveto čednost značajno trpeli in umrli? Kdo mi ve povedati sijajnejše značaje, kakor so le-ti?

Že navedeni pedagog Pestalozzi pravi tudi: »Leite zur reinen Menschlichkeit an«! se pravi: Navajaj k čisti človečnosti! A vprašam: Kdo pa ima o človeku, o človečnosti krasnejše in vzvišenejše pojme kakor sveta vera katoliška, ki ne naziva človeka samo materijo, kakor materijalizem, ki ne vidi v njem samó žival višje stopnje, kakor darvinizem, temveč katera vidi v človeku podobo božjo, odsev božje popolnosti, neumrjočo dušo, sijajne nebeške lepote. Kjer učenca ne smatrajo taki bitjem, ni mogoče, da bi ga privedel k pravi človečnosti.

Izborno, Pestalozzi, ti zahtevaš versko šolo! Tako zahteva blagor učencev!

Zahtevajo pa istotako tudi stariši, in ž njimi v enaki meri država, cerkev in vsa človeška družba.

Stariši zaupajo šoli svoje upanje, svojo neizmerno ljubezen, — to so otroci. Nadejaje se, da bo šola iz njih potomcev odgojila vrle sinove in krepostne hčere, peljejo jih s čudnim veseljem k poduku. Oni pričakujejo od svojih sinov marljive, vstrajne in značajne korenjake, ki bodo nekdanj čast in ponos cele domovine. Od svojih hčeri želijo čisto srce, neomadeževano dušo, angeljsko obnašanje. Moj Bog, da bi se jim želje le vselej izpolnile; da bi pač njih sladke nade, njih koprneče pričakovanje nikdar ne bilo varano! Blagor potem njim, blagor vsem obiteljim, blagor cerkvi in državi!

Iz katerih šol pa naj take sinove in hčere pričakujejo?

V prevdarek naj vam služi samo to-le: V neki evropski državi, — nečem je imenovati, ker jo itak vsi dobro poznate, — so pahnili vero iz šole, katehetom do nje duri zaprli. Toda glejte! Statistika tiste države kaže, da se v njej število mladostnih hudočelcev strahovito od leta do leta množi, da navedenost posebno po mestih grozovito propada, in kar je temu najhujši nasledek, da v mnogoterih krajih celo broj prebivalstva nazaduje, tako, da resnomisleči možje že državnike in ljudstvo svari, svari jo k boljšemu življenju, in če zna doleteti državo polom, kakoršen je doletel nekdanje Rimljane, da so — izumrli. (Pritrjevanje.)

Kaj ne, žalostna statistika, obupen položaj.

V neki drugi državi so tudi vero pahnili iz šole; veroučitelj v njej nima prostora. A kaj se je zgodilo? Iz tistih šol so žalihože prišli Caseriji, Luccheniji in Bresciji, in ves svet psuje narod, ki je in če tako krepak, ki ima toli slavno preteklost, a sedaj iz njega prihajajo med svet kruti morilci nedolžnih vladarjev in nedolžnih vladaric.

Čudno! Je-li to slučaj? Od kod li izvira ta nepopisno žalostna prikazen? . . .

Kako se pač prvo dejstvo z drugim strinja!

Stariši! Verujte: verska šola je neizmerne pomena; ona je otrokom božji kašipot, vodilna zvezda pomučni poti čednosti, nega življenja. Varujte jo, čuvajte jo, kolikor je v vaših močeh. (Odobranje.)

Ne pozabimo nikdar značilnih besed velikega škofa in mladini najmilejšega prijatelja, Slomška, ki pravi: »šola, v kateri učijo le samo pisati in brati, računati in pa nemškutariti, čednega zadržanja pa ne, — je vredna blata; šola pa, v kateri se otrok zraven številstva tudi krščanstva, in poleg pisanja tudi poštenega djanja uči, tak šola je zlata!«

In to je verska, katoliška šola. Druga take prednosti nima, je ne bo nikdar imela, ker je sploh — ne more imeti!...

Nič manj pa ne vstreza verska šola tudi učiteljem!

Da, i njim!

Učitelji in učiteljice! Povem očitno, da gojim v globinah svojega srca do vašega stanu neomejeno spoštovanje; Bog mi je priča, da govorim istino. In kar čutim ter rečem jaz, to čuti in reče brezdvomno vsak čistani udeležnik kat. shoda, to čuti in reče vsak Slovenec in vsaka Slovenka. (Živahno odobranje.) To prepričanje je in mora biti občno med vsem narodom. Dobri učitelji so veliki narodni dobrotniki, radi tega jih mora ves narod odkritosrčno čislati. V globokem spoštovanju se jim hvaležno klanja vse ljudstvo. (Odobranje.)

Pred tremi stanovi imam neko posebno spoštovanje: pred duhovskim, ker vodi človeški rod proti nebesom, pred sodniškim, ki v svoji veliki oblasti in moči odločuje človeku čast in poštenje, tu in tam celo življenje in smrt, ter pred učiteljskim stanom, ki odgojuje našo mladino, našo nado ter s tem odločuje narodovo bodočnost. O kako vzvišen in važen poklic! Kdo bi ga dovolj cenil? Kdo ga ne bi visoko spoštoval? Učitelji in učiteljice, bodite ponosni na svoj stan! (Odobranje.)

Toda ravno tako odkritosrčno pa moramo izjaviti, da pristojna ta laskava čast samo tistemu učitelju, kateri v verskem duhu živi svojemu prelepemu poklicu ter svojo nalogo na podlagi svete cerkve izvršuje. V verskem duhu se dvigne učitelj na vrhunec svojega ugleda, v verskem duhu more imeti o sebi in o svojih učencih istinito vzvišeni pojem! (Odobranje.)

Kaj je namreč učitelj, ki je udan neveri, materializmu ali pa darvinizmu? V svojih učencih ne vidi drugega, kakor neke vrste žival ali pa skupino nešteti atomov. V sebi pa gleda delavca ali celo samo stroj, da rabimo besedo francoskega socijalista. (Pritrjevanje.)

Kako neizmerno vzvišen pa je učitelj v naziranju čistega krščanstva! On je sotrudnik božji, on spopolnuje v otrokih, kar jim narava začetkomu odreka, da se izobrazijo v polni meri do podobe in sličnosti božje, imago et similitudo Dei. On je sodelavec Izveličarjev, ki ž njim otroke vabi rekoč: »Pustite male k meni priti, kajti teh je nebeško kraljestvo!« V duhu krščanskem veljajo i učiteljem besede, s katerimi je Odrešenik apostole povzdignil: »Viste luč sveta, vi ste sol zemlje!« Neveren učitelj vzgaja le za čas, samo za minljivost, veren krščanski učitelj pa za čas in neminljivo večnost. On čisti in krasi tempelj sv. Duha, kakor naziva sv. Pavel človeka.

Kolik, kako vzvišen poklic!

Še več! Po izreku dveh slavnih veleumov učitelj sploh ne bi smel drugači, kakor versko vzgojevati. Čujte! Glavno načelo, katero poda od liberalcev in framasonov poveličevani pedagog Komesky učiteljem, se glasi: »Vzgajaj po naravi!« Erziehungsart! Vrlo dobro! Sedaj pa upoštevajmo, kaj pravimo, katerega zgodovinarji prištevajo najboljšim, najbolj bistournim mislecem, Tertulijan se mu pravi: »Anima humana, naturaliter christiana«. Tako dene; človeška duša je po naravi krščanska! Vzgajaj torej po versko, krščansko, ker je človeška duša po naravi krščanska.

To zahtevata dva veleuma, sloveča od gojitelja!...

Ni-li torej učiteljev poklic v luči svete vere neizmerno vzvišen? Ni-li neprijemerno višji njegov ugled po krščanskem naziranju?

Da, — le verska šola pomore učitelju do onega pomena in one visoke veljave, ki istinito pristojna njegovemu velezaslužnemu poklicu!

Kdo torej ne bi zahteval verske šole? Nam Slovencem mora ostati neoskrunjena, to zahteva blagor naših učencev, to zahtevajo želje naših staršev, cerkve in države, to zahteva učiteljski poklic. Daj mili Bog, da bi na podlagi sv. vere se naša mladina vedno odgojevala! Naj kraljuje lepa zlata sloga med duhovnikom in učiteljem v šoli, naj obema sveti ena zvezda pred očmi: sv. vera.

Dobra verska šola je poročstvo dobre bodočnosti, je zastava zlatih dni naše mladine s tem neomahljiva podpora časnega in večnega blagostana našega premilega slovenskega naroda! (Burno, dolgotrajno odobranje.)

Drugi slovenski katol. shod.

Resolucije socijalnega odseka.

(Dalje.)

b) Obrtni stan.

Da se reši obrtni stan pritiska velekapitala, kateremu ga je izročil liberalizem z načelom neomejene svobode, zahteva drugi slovenski katoliški shod sledeče:

1. Uvede in izvršuje naj se stroga izkušnja sposobnosti v vseh vrstah obrti, izvzemši hišne obrte;

2. oživi naj se samostojne prisilne avtonomne zadruge z deželnimi in državnimi zvezami, ki naj povzdigujejo stanovsko zavest, skrb za solidnost izdelkov, urejajo razmerje med mojstri, pomočniki in vajenci, skrb za revne in onemogle ude, nadzirajo strokovne šole in prirejajo strokovne tečaje, zlasti pa združujejo obrtnike v gospodarske zadruge;

3. ustanove naj se samostojne obrtne zbornice;

4. za prodajo obrtnih izdelkov, ki se naj po možnosti omeji na izdelovavce, naj si postavijo zadruge skladišča za surovine in izdelke, pri čemer jih naj država in dežela podpirata;

5. konfekcije naj se strogo nadzorujejo in po možnosti nadomesté z zadržnimi prodajalnicami, krošnjarstvo in potovalna skladišča naj se po možnosti odpravijo, delo po jetnišnicah uredi, da ne bo v kvar mali obrti;

6. izvrševanje več obrtij po enem podjetniku naj se zabrani in razna dela izročajo naravnost mojstru iste stroke;

7. dežela naj na vso moč podpira domačo obrt; pečarje, lončarje, lesno obrt, čipkarstvo itd.; ti izdelki naj se zadržnim potom spravljajo na trg;

8. pouk v ljudskih šolah naj se bolj ozira na domače obrtne razmere, ustanove naj se na primernih krajih strokovne šole;

9. uvedejo naj se obrtna sodišča kot obvezna prva instanca v obrtnih stvareh;

10. država naj varuje obrt s primerno colnino in domačim obrtnikom z ustanovitvijo kreditne banke preskrbi nizkoobrestna posojila za nabavo strojev itd.;

11. določijo naj se po razmerah maksimalno število vajencev pri enem mojstru; pomočniki, ki delajo za podjetnike doma, se naj odpravijo;

12. žensko delo naj se omeji, otroško delo odpravi;

13. nedeljski vsaj 36urni počitek naj se splošno uvede; kjer ni možno v nedeljo ali praznik dati počitka, naj se odloči 36 drugih ur v tednu;

14. država naj izda primerne zakone za obrtno stanovanje in delavnice;

15. obrtne zadruge naj v sporazumu z delavskimi pomočniškimi zbori določijo najmanjšo plačo, sorazmerno cenam živeža in stanovanja v dotičnem kraju, in naj skrb za obrti koristno časopisje;

16. pomočniki se naj:

a) vsestransko strokovno izuče v svoji obrti,

b) pri potovanju naj se jim preskrbé primerna prenočišča, vzbujajo naj se med njimi verska in stanovska zavest,

c) zadruge naj izdajajo pomočniške knjižice, v katerih bodi za vsakega pomočnika spridevalo o pomočniški izkušnji, imena mojstrov in krajev, kjer je prej delal, in datum, kedaj da je delo nastopil in zapustil;

17. skrbi naj se, da se verski, umski, strokovni in telesni razvoj vajencev primerno nadzira, določijo naj se pogoji o sprejetju, številu in odpustu vajencev, nasledki kršenja pogodbe; vajenci naj se sploh ne rabijo za hišna opravila;

18. v pospeševanje krščanskega življenja snujejo naj se po potrebi rokodelska društva mojstrov, pomočnikov in učencev.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 1. oktobra.

Harrach za novo patriotsko stranko. Sobotna praška »Politik« je prešenetila javnost z dopisom grofa Harracha, ki si je zastavil nalogo, osnovati v novem parlamentu stranko patriotov, ki naj bi se sošli iz vseh strank in vseh narodnostij. Kot program nove stranke je pa določil sledeče točke: Precsnova ustave na podlagi obstoječih zakonov, jednaka pravica za vse v cerkvi, šoli, pri sodišču, tudi pri volitvah, ki naj se vrše direktno; preosnovati hočemo deželnozborski volilni red na podlagi pravičnosti z ozirom na narodnost in število; ljudsko štetje naj se izvede po materinem jeziku, ker se je le tedaj mogoče poučiti o resničnem številu te ali one narodnosti, narodne manjšine morajo najti povsodi potrebno varstvo kot enakopravni avstrijski državljani. V narodnostnem oziru zahteva nadalje Harrachov program, da ostani nemščina kot svetovni jezik i nadalje v rabi v armadi in pri osrednji vladi, vendar pa mora biti drugi deželni jezik na vseh srednjih šolah obligatni predmet. Konečno govori program grofa Harracha o pospeševanju patriotskega čuta mej prebivalstvom ter podaja navodila za zboljšanje gnetnega stanja avstrijskih narodov. — Reči se mora, da bo našel grof Harrach mnogo somišljenikov, ki se bodo povsem strinjali z njegovimi nasveti. Posebno ugodne so določbe v programu z ozirom na konečno ureditev narodnostnega vprašanja. Seveda kot Nemec ne more povse potisniti v kot »svetovne« nemščine, vendar je pa že to zelo ugodno, da se mož tako odločno poteguje za pravice narodnostnih manjšin. Nova stranka patriotov bo, ako se res ustanovi, poskrbela v prvi vrsti za to, da se državnim potrebam ne stavijo nikake zapreke, in da sploh parlament redno vrši svojo nalogo. Vendar pa mora tudi nova stranka v vsakem oziru poznati prave meje in da novi ladiji ne bodo načelovali sami Poljaki.

O potrebi parlamentarnega ministertva priobčuje neki vplivni aktivni politik v praški »Politiki« neko daljše pojasnilo, kateremu povzamemo sledeče: Čas je že, pravi ta mož, da dobi Avstrija konečno že vendar parlamentarno ministerstvo. Že za Badenjevih časov so napovedovali kabinet desniških strank. Pozneje so se pogajali o tem ministri Thun, Kaizl, Clary, Bilinski in Dipauli, a pogajanja so se vselej razbila ob pretiranih zahtevah te ali one stranke. Tudi pl. Koerber se je takoj pri svojem nastopu oprijel te misli, a sklical je državni zbor, predno so se završila pogajanja mej Nemci in Čehi. Ta velika napaka je provzročila razpad desnice in danes je nemogoča izrečno parlamentarna vlada. Mogoče je sicer, da Koerber sedaj zopet poskusi s preosnovo kabineta v v tem smislu, v tem slučaju mora pričeti z novimi spravnimi poskusi, od katerih je tudi odvisen pričetek drž. zbora. Zastopniki češkega in nemškega naroda bodo potem primerno zastopani v vladi in večini.

Dvobojna afera Goluhovski - Talcott in kardinal Gruscha. Poročali smo svojedobno, da je dunajski kardinal v svojem imenu ter v imenu vsega avstrijskega episkopata odločno protestiral proti postopanju vojnega sveta in odobril odločnost imenovanih častnikov. Sedaj pa prihaja »N. Wien. Tagblatt« z lažjo, da je vzbudila kardinalova izjava v »merodajnih« krogih dunajskih in pri Vatikanu neljubo presenečenje in da kardinal samo radi tega ne pojde sedaj v Rim. — Prav dobro odgovarja temu čifutu dunajski »Vaterland«, da nas prav

nič ne briga, kaj sodijo o tem dobroznani »gotovi« krogi, kar se pa tiče Vatikana, je znano iz najkompetentnejše strani, da so vsprejeli v Rimu kardinalovo pismo z največjim zadovoljstvom kot popolno korektno ter da izredno obžalujejo, da so zdravniki prepovedali kardinalu potovanje v Rim.

Jesenski konzistorij se vrši po poročilu listov v mesecu novembru, pri katerem bo prekonizovanih zopet več novih kardinalov. Mej drugimi je baje na vrsti dunajski nuncij Taliani in krakovski nadškof dr. Puzyra. Naslednika monsign. Taliani-ja hočejo nekateri najti v mons. Averardiju, ki je bil pred nekaj meseci na Dunaju, pooblaščen z neko važno misijo.

Mejnaročni socialistički kongres v Parizu je bil v petek zvečer zaključen z obiskom pokopališča Père Lachaise, kjer je imel vodja Singer daljši govor o boju proletarijata za svobodo in humaniteto ter slavil kongres kot veliko manifestacijo jedinstva delavcev proti buržoaziji. V resnici je bilo pa opaziti na kongresu kaj malo jedinstva mej sodrugi in le z največjim naporom so zmagali francoski Millerandovci.

Cerkveni letopis.

Občni zbor Cecilijinega društva za lavalantsko škofijo vršil se bode 3. in 4. oktobra v Mariboru s sledečim vspešnim:

Dne 3. oktobra ob 8. uri zvečer v grajski dvorani: Oratorij »Sv. Cecilija« za solo in mešani zbor s spremljevanjem klavirja in deklamacijo. Besede Fr. Bonna, zložil M. Haller.

4. oktobra ob 9. uri dopoldne pontifikalna sveta maša premil. in prevzvišenega gospoda knezoškofa dr. Mihaela Napotnika v stolnici. Introitus: »Mihi autem absit gloriari«; graduale: »Os justi«; offertorium: »Veritas mea«; communio: »Fidelis servus«. Maša: »Missa solemnis in hon. SS. Cordis Jesu«, za mešani zbor in veliki orkester, uglasil J. Mitterer, op. 70. Motetta: J. Weselack: »O Deus, ego amo Te«, četvero-glasno; M. Haller: »Ego sum panis vivus«, peteroglasno (iz op. 16. »Laudes eucharisticae«. Po zahvalni pesmi »Tantum ergo« zl. J. Hanisch op. 11.

Ob 11. uri dopoldne slavnostno zborovanje v grajski dvorani (Burgsaal):

1. Slavnostni govor.

2. Psalm 102, Feliks Mendelssohn - Bartholdy.

3. Nagovor premilost. gospoda knezoškofa.

Ob 1/2 3. uri popoldne zborovanje udov v dvorani hotela »Stadt Wien«. Poročilo načelnika, tajnika in denarničarja; volitev novega odbora; razgovor o novih pravilih, o orgljarski šoli; razni predlogi.

Ob 1/4 4. uri popoldne v novi frančiškanski cerkvi »presv. Marije, matere usmiljenja«:

1. J. Seb. Bach: Praeludium.

2. »Ave maris stella«, stari napev tolozanski (iz 13. veka) iz »Cantiones sacrae« J. Mohr S. J.)

3. Moric Brosig: »Justorum animae« (Gradualien op. 35).

4. M. Haller: »Tenebrae factae sunt« (op. 16. »Laudes Eucharisticae«) četvero-glasno.

5. »Victimae pascalis«, sekvenca velikonočna, koralna.

6. E. Stehle: »Gloria« (»Missa jubilai solemnis« op. 42.)

7. M. Brosig: op. 6. Fantazija in fuga »Christ ist erstanden«, d-moll.

8. P. Piél: »Virgo virginum praeclara«, dvoglasen ženski zbor.

9. M. Haller: »O sacrum convivium«, peteroglasno.

10. J. Mitterer: »Dies irae« (iz »Missa pro ofis« za mešani zbor s spremljevanjem posavn).

11. In transitu C. P. N. Francisci (iz »Manuale - chorale« Ord. S. Francisci). Koralno.

12. Magnificat, koralno.

13. Regina coeli laetare, dr. F. Witt.

14. T. Schütty: »Tantum ergo«.

15. »Laudate Dominum«, Caspar Ett op. 35.

Prav prijazno vabimo vse prijatelje cerkvene glasbe, osobito č. duhovnike, gospode učitelje in organiste, da se mnogoštevilno našega občnega zbora udeležijo. Mnogo kom-

pozicij, koje smo v vsopred sprejeli spada k biserom cerkvene glasbe. Sprejeli smo v vsopred tudi lahke kompozicije z ozirom na potrebe na deželi, a skoraj vse, kar se bode proizvajalo, navstalo je v najnovejši dobi cerkveno glasbenega gibanja. Odbor cecilijinega društva v Mariboru.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 1. oktobra.

Presvetli cesar se je na povratku iz Gorice sinoči okoli 8. ure peljal skozi Ljubljano, ker je dvorni vlak postal pet minut. Na kolodvoru so se zbrali razni dostojanstveniki. Cesar se je bil že ulegel k počitku. Ministerski predsednik se je razgovarjal z dež. predsednikom. — Ob Bleiweisovi cesti, in Dunajski cesti, kakor tudi pred kolodvorom je bilo zbrano mnogo občinstva, ki je vlak pozdravljalo z »Živio« klici. Nekateri ljudje so čakali na vlak po pet ur.

Sprejem cesarja na nabrežinski postaji. V soboto je posebno veliko občinstva pričakovalo cesarja na nabrežinski postaji. Vlak so ondi pričakovali gg. župniki s Proseka, Kontovelja in Zgonika, šolski nadzornik gosp. Neckerman, mnogo šolske mladine iz okoljskih krajev. Otroci iz Devinščine in Zgonika so pozdravljali cesarja z narodnimi zastavami. Občinstvo je cesarja pozdravljalo z »Živio« klici. Vlak se ni ustavil.

Kolesarji — varuhi cesarja. Ob navzočnosti cesarjevi v Gorici se je zapazila zanimiva varnostna naredba. Za cesarjevim vozom so vozili štirje kolesarji na okusno okrašenih kolesih ter pazili na levo in desno, da bi bili v slučaju potrebe v hipu na pomoč.

Spomenik cesarja Maksimilijana I. nameravajo postaviti v Korminu kot prvemu gospodarju Goriške - Gradišanske iz rodovine Habsburžanov. Korminski župan baron Locatelli je izdal v ta namen že poseben oklic.

Mrtvoud zadel je župana Locatellija, ko se je pripeljal v Gorico k sprejemu cesarjevemu.

Potrjen zakon Cesar je potrdil načrt zakona, ki ga je sklenil dež. zbor kranjski glede ustanovitve zaklada za javna kulturna dela.

Osebnosti Poročil se je dr. A. Švigelj, odvetniški koncipijent v Ljubljani, z gospico Mašo Dworsky z Dunaja. — Učitelj na tukajšnji pripravnici V. Srp je premeščen v Štřibor. — Prideljena sta davčna praktikanta R. Mlejnik davkariji v Škofji Loki in H. Peternel davkariji v Radovljici. J. Peharc je premeščen iz Radovljice v Kranjsko gor. — Umrl je v Kandiji usmiljeni brat Friderik Medved. — Nadporočnik Milan Bleiweis vitez Trsteniški je sprejet v vojno šolo.

Strankarstvo na slovenskem odru. »Slov. Narodu« seve ni prav, da smo se odločno zavarovali proti izzivajoči predstavi »Dolskega župnika« na našem odru. Anzengruberjeva igra se na drugih odrih nikdar tako surovo ne predstavlja, kakor se je z očitnim namenom, blatiti katoliško zavest, uprizorila na našem odru. To smo pribili! »Narod« hoče vse naše opazke pobiti z nastopnim originelnim protidokazom: »Predstava je bila prav umestna in tudi prav dobra, a če pravi »Slovenec« kritik g. Cankar, da je prevod presurov, mu povemo, da je ta »surovi« prevod oskrbel njegov lastni brat.« Napram temu »Narodovemu« protidokazu povemo, da se je g. Cankar ml. tisti večer, ko se je igra predstavljala na slov. odru, vozil iz Pulja v Ljubljano — torej ni mogel biti pri predstavi navzoč — in da »Slovenec« o »presurovosti prevoda« ni nič pisal, pač pa o surovosti predstavljanja. Prepričani smo, da surovega ektemporiranja, ki se je pri predstavi namenoma vršil, ni v Cankarjevem prevodu. Sedaj se od raznih strani kriči, da bode prihodnja predstava »Dolskega župnika« še surovejša. Intendanca slov. gledališča naj stori, kar se ji zdi umestno in potrebno. Njena stvar je braniti čast in ugled slovenskega gledališča. S psovskimi raz desk sloven-

skega gledališča se ne bo ubila katoliška zavest!

Mesto venca na grob dr. Fr. Lampeta so nadalje podarili Marijanišču g. Anton Kuželj, župnik v Št. Juriju 10 K. g. I. Bonač, knjigovez, 6 K, g. Peter Majdič, tovarnar 40 K. Neimenovan 4 K.

Dr. Gregar, znani veljak mladoške stranke, se je mudil v soboto v Gorici ter je imel pogovor z ministerskim predsednikom Körberjem.

Ljubljanski občinski svet ima jutri ob petih pop. redno sejo. Na dnevnem redu so mej drugim poročila stavbnega odseka o oddaji del za obrežna zidova pri Franc Jožefovem mostu in o odobrenju načrtov za obratni kolodvor električne cestne železnice in odkupu sveta od župnega vrta pri sv. Petru; dalje razna poročila šolskega odseka in direktorija mestnega vodovoda.

Smrt na lovu. Ko se je vračal včeraj opoldne z lova na Pokljuki pri Gorjah gozdarski oskrbnik gospod Anton Roth, je njemu ali njegovemu spremljevalcu izpodrnilo in se je sprožila lovska puška ter gospoda Rotha smrtno ranila v nogo. Čez tri četrt ure je na Pokljuki gospod oskrbnik izdihnil, njegovo mrtvo truplo so pa pripeljali ob 5. uri popoldne na Bled. Ranjki je zapustil tri otročiče, najstarejši je še le štiri leta star.

Mihaelovo nedeljo je »Slov. kršč. socialna zveza« prav slovesno praznovala. Ob četrt na 10. uro popoldne je služil č. gosp. dr. Janežič sveto mašo v nunski cerkvi ob obilni udeležbi. Zvečer pa je privabil zabavni večer v dvorano Katoliškega doma toliko občinstva, da sta bila dvorana in galerija natlačena polni. Program je bil tako obširen in mnogostranski, kakor dosedaj še nikdar ne. Veselico je otvoril ženski zbor »Katoliškega društva za delavke« z ljubko Gregorčičevo pesmico »Dneva nam pripelji žar« in Ipavčovo skladbo »V mraku«. Na to pozdravi gospod Štefe navzoče občinstvo in prečita cesarjevo zahvalo »Krščansko - socialni zvezi« za izraz udanosti. (Burno ploskanje.) Moški zbor »Katoliškega društva za rokodelske pomočnike« zapoje cesarsko pesem, katero je občinstvo stoje poslušalo. Ko je še ženski zbor odpel »Sarafan« in moški zbor »Slovenec in Hrvat«, se je pričela znana narodna igra »Županova Micka. Uloge so bile tako razdeljene: župan (gosp. Rasberger), Anže (g. Nučič), Micika (gdč. Milavčeva), vdova (gdč. Erženova), pisarč Glazek (g. Habič), Süsseim (gospod Virens) in Windberg (gospod Valušnik). Vse osebe se je svojih ulog vestno in točno naučilo; istotako se moramo o igranju in nastopanju posameznih igralcev in igralke pohvalno izreči, posebno velja to o gdč. Milavčevi in Erženovi in g. Habiču, kateri je s svojo izborni komiko vzbudil v občinstvu mnogo smeha. Po igri je sledilo še več zborov, na kar se je k besedi oglašil gospod Vasalović iz Dalmacije in v navdušenih besedah slavil vedno večne ideale slovensko-hrvatskega naroda in se spominjal velikega Strossmayerja; na to se je razvila zanimiva prosta zabava, ki je trajala blizu do 11. ure. Sosebno pozornost je vzbudil brzostlik Janez Viljem, ki je s čudovito hitrostjo naslikal presvetlega cesarja, Li-Hung-Canga itd. Ta večer je pokazal, da se je »Zveza« resno potrudila, v tej sezoni pospeševati družabno in zabavno življenje mej svojimi člani in prijatelji in da se bode s tem mnogo storilo za nadaljno razširjanje njenih idej. S posebnim veseljem pa je beležiti vzajemno postopanje »Zvezi« prijateljskih društev; to se je posebno včeraj videlo, ko sta požrtvovalno nastopila pevska zbor »Kat. društva za delavke« in »Kat. društva za rokodelske pomočnike«, in želimo, da bi se to še večkrat zgodilo. — Prihodnjo nedeljo priredi dramatični odsek »Zveze« izlet v Vevče.

Nesreča v Beljaku. Iz Beljaka se nam poroča: Izvošček Pristauer je peljal v okolico svojo rodbino. Njegov voz zadel je ob velik z opeko naloženi voz tako nesrečno, da sta oba njegova otroka, ki sta sedela spredaj na vozu, pala raz voza. Mlajšemu otroku je šlo kolo z opeko naloženega voza preko glave ter je bil otrok na mestu mrtev, drugi starejši otrok je bil tudi tako poškodovan, da je umrl čez jedno uro. Tudi izvošček je poškodovan, njegova žena pa je ostala nepoškodovana.

Slovensko gledališče. Jutri v torek 2. t. m. uprizori se prvokrat na slovenskem odru hrvatska narodna opera »Nikola Šubič-Zrinjski«, glasbena tragedija v treh dejanjih (osmih slikah) po drami Th. Körnerja napisal Hugo Badalič, uglašil Iv. pl. Zajc. Naslovno ulogo Zrinjskega poje gospod Noll, kateri je to ulogo ob svojem času tudi v Zagrebu kreiral. Tenorski partiji te opere pojeta gospod Olszewski (Lovro Juranič) in ulogo velikega vezirja Mehmed Sokoloviča gospod Orzelški, kateri kot novoangažovan tenorist slovenske opere sploh prvokrat na našem odru nastopi; ulogo Jelene, hčere Zrinjskega, poje gospodična Noëmi, ulogo Eve, njegove žene, gospodična Carneri in ulogo sultana Sulejmana poje gospod Lüttsch. Ostale uloge poje gospodje Polašek, Lumbard, Štancar, Pavšek ml., Cirkelbah in Černe. Dejanje se vrši leta 1566 v Belgradu, v mestu in gradu Sigetu in pred njim v turskem taboru. Nove kostume, katerih je bilo za to opero treba mnogo napraviti in ki stanejo za naše razmere veliko svoto, izdelal je garderobar dramatičnega društva gospod R. Valenta. Ker stane uprizoritev te opere dramatično društvo mnogo denarja (za kostume in material), so cene predstavam te igre nekoliko povišane.

Iz Kozjega, 29. sept. Cel dirindaj vlada pri nas Zasebne obtožbe kar švigajo sem in tja. V ospredju stojijo nemški uradniki, diriguje pa v ozadju vse akcije z nespretno roko gospod dr. Gelingsheim. Danes se je davkar Grill moral zagovarjati zaradi razžaljenja časti. Ker je odpuščanja prosil, mu je slovenski obtožitelj prizanesel in od tožbe odstopil. Malo poprej sedel je davkarjev nadepolni sin na zatožni klopi, ker je nekega Slovenca surovo zmirjal. Ta možek ni hotel prositi odpuščanja, boječ se, da ga potem njegovi tovariši - burši v Gradcu naklestijo; bil je tedaj obsojen. V kratkem pride na vrsto Gelingsheimov »Thürsteher« Purci, ker je nekega slovenskega davčnega uradnika obrekoval. Pred par dnevi pa je imel »purgar« Volavšek kazensko obravnavo proti neki dekli, katero je moral po povelju svojega gospoda in zapovednika tožiti. Pričevanje gospoda dr. Gelingsheima mu nič ni pomagalo; s tožbo je pogorel, dasiravno se je opetovano skliceval na g. Gengensheima, »welcher haben sogen, dass ich muss klagen und nicht bir verlieren«. Famoza povelja daje g. Gelingsheim svojim uslužbencem. Še ni dolgo tega, kar je nehal kovati obtožbe proti Slovencem; zdaj pa svetuje in ukazuje svojim uslužbencem sodnijsko preganjanje nasprotnikov — Slovencev. Čudno razumevanje sodnijskih dolžnostij! Mesto miru uči preganjanje! Quousque tandem!

»Dom in Sveta« štev. 19. izide prihodnjo sredo. Naslednje številke bodo izhajale zopet v določenem roku.

Načelnštvo »Kmetijskega društva v Vipavi« naznanja cenjenim odjemalcem in še posebej sl. zadrugam, da je letos društvo nakupilo veliko množino grozdja, iz katerega je napravilo jako dobro vino. Kapljica je letos v resnici izborna, deloma napravljena po novem francoskem načinu. Za pristnost vsega vina jamči podpisano načelnštvo in se v nakup najtopleje priporoča. — Ivan Kromar, župnik v Šturiji, načelnik. — Opozarjamo na današnji inserat.

Ljubljanske novice. Prvi nastop mestne godbe bode prihodnjo sredo. Priredi se po Ljubljani mirozov s sodelovanjem ognjegasnega društva. — Dirka. Včeraj je biciklistični klub »Ilirija« priredil dirko iz Tržiča v Ljubljano. Prvi na cilju je bil gosp. Gotthard. — Kap zadela je danes ob pol 12. uri popoldne na magistratnih stopnicah Marijo Gregoro. Hitra zdravniška pomoč je primogla, da so jo še oživeli in prepeljali z rešilnim vozom v bolnišnico. — Energičen povoženec. Povožil je neznan biciklist včeraj na Dunajski cesti ključavničar. pomočnika Franca Kelih. Biciklist ni hotel Kelihu povedati imena, zato mu je Kelih — vzel kolo in peljal na magistrat. — Z nožem napadel je včeraj zvečer na Tržaški cesti hlapec Janez Zupan domobranskega korporala Janeza Petelina. — Umrl je tukajšnji meščan g. Anton Mlakar, oče g. kateheta Iv. Mlakarja. — S sekiro je šel v neki gostilni

na Tržaški cesti klapec Karol Kanc na kovaškega pomočnika Jakoba Gabriča ter ga ranil — Pretep je bil pri Stružniku v rudeči kosarni. Nek deželni brambovec je ondi silno razbijal.

Cesarska slavnost. Vodstvi ljudske šole v Šiški in na Viču sta sklenili 70. roj. dan Nj. Veličanstva našega presvetlega vladarja cesarja Franca Jožefa I. v sredo dne 3. t. m. skupno praznovati s sledečim vsopredom: 1. Okrašenje šole z zastavami; 2. sv. maša z govorom in petjem ob 9. uri na Rožniku; 3. po sv. maši pogoščenje in prosta zabava šolske mladine pri gosp. M. Peršinu na Rožniku; 4. v sredo zvečer razsvetljava šole. Častiti stariši in prijatelji šolske mladine vabijo se k obilni udeležbi.

Izlet tržaških Slovencev v Ljubljano. Prihodnjo nedeljo pridejo tržaški Slovenci s posebnim vlakom ogledat si I. slov. umetniško razstavo. Na vsopredju izleta je: 1. Obisk razstave, 2. izlet v bližnjo okolico, 3. gledališka predstava, 4. po gledališču skupni sestanek v »Narodnem domu«. Do sedaj so se oglasila naslednja društva: »Slava« pri sv. Mar. Magdaleni, »Zvezda« in »Bralno društvo« od sv. Ivana, »Bralno društvo« iz Lonjera, »Podporno društvo«, »Podporno in bralno društvo«, »Čitalnica« »Sokol«, »Kolo« iz Trsta in odposlanstvo iz Marezig.

V Rim so včeraj preko Zagreba potovali božjepotniki iz Bosne pod vodstvom nadškofa dr. Stadlerja. Pridružili so se jim mnogi romarji iz Hrvatske. V Rimu bodo pod vodstvom biskupa Strossmayerja in nadbiskupa dr. Stadlerja od sv. očeta sprejeti v posebni avdienci.

Zapri so v Gorici črkostavca Petra Skomino, ker je nekaj blebetal o anarhizmu. V stanovanju Antona Strasserja, predsednika »Federazione dei lavoratori e lavoratrici«, se je vršila preiskava.

Nova mestna klavnica v Kranju bode veljala okoli 40.000 K. V pokritje stroškov se bode porabila v ta namen naložena glavnica 12.000 K in izkupilo za »kosarno«, katera se bode prodala. Najeti pa bo treba še 30.000 K posojila.

Velikansko bučo, ki tehtja 33 kg. in meri na okrog 1 m in 96 cm, je pridelal g. Svitoslav Kmet na Kokrici.

Ameriške novice. Čehi se v Ameriki živahno gibljejo. Otvorili so zopet s dem župnijskih čeških šol. — V združenih državah je pričelo stakvati 143.000 premogarskih delavcev. — Brzovlak, vozeč iz Jolietta, je povozil dva naša rojaka, Jožefa Podobnika in Josipa Puša, ko sta šla po progi domov. — Slovencu iz Litije, Val. Vozlu, je v Denveru rudarsk voziček zmečkal levo nogo, katero so mu morali odrezati.

Društva.

(Meščanski klub) ima 15. oktobra 1900, ob 1/2 8. uri zvečer, v smislu društvenih pravil drugi redni občni zbor v društvenih prostorih. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev novega odbora. 5. Slučajnosti. Odbor.

Telefonska in brzovjavna poročila.

Gorica, 30. sept. Zjutraj ob pol 8. uri se je odpeljal cesar v Šempeter, kjer je prisostvoval tihi sv. maši, katero je daroval kardinal dr. Missia, ter opravil kratko pobožnost pri grobu svojega nekdanjega odgojitelja grofa Coroninija. Potem se je podal v deželni muzej, kjer ga je vodil glavar dr. Pajer, pozneje pa dr. Gregorčič s proštom Jordanom. Konečno si je ogledal vladar vojaško bolnico in se nato podal v svoje stanovanje, kjer se je vršil ob pol 2. uri drugi dvorni obed. Deželni odbor je poklonil cesarju krasno izdelano kaseto s fotografijami znamenitih krajev Goriške.

Dunaj, 1. oktobra. (C. B.) Cesar se je danes zjutraj povrnil iz Gorice ter se podal v Schönbrunn.

Celje, 1. oktobra. Zaupnemu shodu v Celju je danes predsedoval dr. Serneč. Večina je bila iz Celja in okolice. Za peto kurijo sta se predlagala gospoda Žičkar in Hribar. Hribarjevo kandidature sta najbolj vroče podpirala njegova kranjska rojaka dr. Karlovšek

in socijalni demokrat Dolinar. Pri glasovanju niti Žičkar niti Hribar nista dobila večine glasov, zato je stvar ostala neodločena. Za kmetske občine celjski okraj sta se predlagala Žičkar in Berks. Berks je obveljal, a moral je obljubiti, da bo večkrat prišel med volilce in da bo v državnem zboru radikalno nastopal. Jednoglasično in z velikim odobravanjem se je izrekla želja, da se Žičkar voli v kmetskih občinah Ptuj-Ljutomer. Med frenetičnim ploskanjem se sprejme kot kandidat za mestno skupino Celje-Brežice dr. Dečko, ki kandidaturo sprejme.

Dunaj, 1. oktobra. Shoda nemških radikalcev in liberalcev v Trutnovu sta se mirno izvršila. Na shodu nemških radikalcev je bil navzočen tudi Wolf. Oba shoda sta sprejela zahtevo za upejljavo nemškega drž. jezika, za narodno razdeljenje Češke, nemški radikali so na svojem shodu zahtevali, da se zveza z Nemčijo immatrikulira.

Dunaj, 30. sept. „N. W. U.“ poroča iz Budimpešte, da je premeščenje nadvojvoda Leopolda Salvatorja iz Zagreba na Dunaj provzročilo v Budimpešti (?) veliko začudenje.

Praga, 1. oktobra. Grof Deym je ustanovil novo češko kreditno banko.

Budimpešta, 1. oktobra. „Pester Lloyd“ bavi se v posebnem članku s premeščenjem nadvojvode Leopolda Salvatorja iz Zagreba na Dunaj, ter stvar spravlja v zvezo z brzojavnim pozdravom, katerega je nadvojvoda poslal biskupu Strossmayerju.

London, 1. oktobra. Državni tajnik Chamberlain je bil v Birminghamu zopet izvoljen brez protikandidata.

Washington, 1. oktobra. Profesor Niphor je iznašel način, s katerim se pri izdelovanju fotografij ne bo potrebovalo več temne sobice.

London, 1. oktobra. Maršal Roberts je mesto Wolseleya imenovan vrhovnim poveljnikom angleške armade.

Vojska na Kitajskem.

Dunaj, 30. sept. Iz Tientsina dohaja poročilo 25. t. m., da je bilo v severnem delu Šansija umorjenih 13 švedskih misijonarjev.

London, 1. oktobra. „Times“ poroča: Rusija je pozvala kitajsko cesarico, naj se vrne v Pekin, ter ji je obljubila svoje varstvo.

Berolin, 1. oktobra. Rusija je zasedla glavno trgovsko mesto Maudžurije.

London, 1. oktobra. Reuter, urad poroča iz Shanghaja 28. m. m.: Cesar objavlja razglas, s katerim se izreka zahvala Rusiji, da je pričela umikati svoje čete iz Pekina.

London, 1. oktobra. Kitajski cesar je pisal nemškemu in japonskemu cesarju. Nemškega cesarja prosi, naj pospešuje pogajanja za mir, in obljubuje dati zadoščenje za umor Kettelerjev.

Petrograd, 1. oktobra. Cesar Viljem je podelil poveljniku v bojih pri Taku in Tientsinu, ruskemu generalu Stösselu red rudečega orla z zvezdo.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 3062 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Dna	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
29	9. zveč.	737.7	18.3	sr. jzrh.	jasno	
30	1. zjut.	737.4	17.9	sl. jzrh.	pol. oblač.	0.0
	2. popol.	737.1	22.1	sr. jzrh.		
30	9. vveč.	727.5	14.4	sl. jzrh.	sk. oblač.	
	1. zjut.	738.6	8.5	sl. jug.	pol. oblač.	0.2
	2. popol.	738.4	20.1	sl. jzrh.	jasno	
Srednja temperatura sobote 19.1°, normale: 13.0°.						
Srednja temperatura nedelje 15.8°, normale: 12.9°.						

Tržne cene v Ljubljani.

Tedensko poročilo

od dne 23. do dne 29. sept.

	K	h		K	h
Goveje meso I. v. kg	128		Pšenična moka 100 kg	28	—
„ II. „	112		Koruzna „	18	—
„ III. „	96		Ajdova „	36	—
Telečje meso „	129		Fizol, liter „	16	—
Prasičje „ sveže „	140		Grah „	20	—
„ prek. „	143		Leča „	24	—
Kostrunovo meso „	80		Kaša „	22	—
Maslo „	2		Ričet „	22	—
Surovo maslo „	190		Pšenica „ 100 kg	16	—
Mast prasičja „	140		Rž „	14	—
Slanina sveža „	136		Ječmen „	13	—
„ prekajena „	144		Oves „	12	60
Salo „	120		Ajda „	18	—
Jajce, jedno „	—	7	Proso, belo „	18	40
Mleko, liter „	—	16	navadno „	14	—
Smetana, sladka liter „	80		Koruzna „	14	—
„ kisl. „	80		Krompir „	4	60
Med „ „ kg	—	—	Drva, trda „ m ³	7	50
Piščanec „	120		„ mehka „	5	20
Golob „	45		Seno, 100 kg „	4	—
Raca „	160		Slama „	3	20
Zajec „	—	—	Stelja „	—	—

Zahvala. 867 1-1

Za mnogobrojno izkazano iskreno sočutje ob boleznih kakor ob smrti naše iskreno ljubljene drage matere oziroma stare matere, tašče in tele gospe

Ane Bohinec roj. Molina

kakor tudi za darovane vence in zadnje spremljevalce drage nam pokojnice izrekamo najpriščnejšo zahvalo

Žalujemoči ostali.

Gobe, venecijanske in španske. Najceneše ima v zalogi tvrdka **BRATA EBERL** v Ljubljani, Franciškanske ulice.

Vnauja naročila proti povzetju. 228 22 11-4

Kdor ima naprodaj

deželnih pridelkov

kakor: fižol, krompir itd., naj se obrne zaupno na podpisano tvrdko, katera prejema blago v komisijon in posreduje prodajo vsakršnega blaga proti primerni odškodnini.

Alojzij Grebenc

v Trstu 792 (20-10)

Ulica Torrente št. 30, 32,

pooblaščen javna tehnična in trgovina s prašiči in domačimi pridelki.

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Kmetijsko društvo v Vipavi priporoča prečast. duhovščini in drugim odjemalcem **zajamčeno pristno**

letošnje vino

iz svoje zaloge in svojih članov pridelke po zmerno nizkih cenah **za 100 litrov loco Postojna in sicer:**

1. vrste **belo vino** po **40 kron,**
2. „ **belo vino** „ **34 do 38 kron,**
3. „ **rudeče vino** (kakor cviček iz Griž) „ **30 kron.**

V zalogi so tudi **stara in desertna vina, renski rizling i. dr.**

Vse vino je zajamčeno pristno. 566 3-1

Posilja se v sodčkih nad 56 litrov. — Na zahtevanje pošljejo se vzorci. — Večjim odjemalcem dovoli se primeren popust

Kmetijske zadruge!

Svoji k svojim!

Od vseh avstrijskih škofov potrjeni in od vis. c. kr. ministerstva za uk in bogočastje pripuščeni slovenski

mali, srednji in veliki katekizem ali krščanski nauk

ki ga je založilo **knezoškofijstvo ljubljansko**, se dobiva pri knjigotrdcih na drobno mali po 30 h, srednji po 64 h in veliki po 89 h.

Na debelo pa ga razprodaja **edno le knezoškofijstvo ljubljansko**, ki je poskrbelo za to, da ne dobé le knjigotrdci kolikor mogoče velikih ugodnosti, ampak da bo dajalo tudi gg. katehetom, ki bi katekizma več skupaj naročili, na vsakih 10 iztisov po 3 iztise namečka za ubožne učence.

Vsi iztisi katekizma, kar se jih razprodá knjigotrdcem, imajo znotraj na platnicah prilepljen po en listič Te lističe naj gg. katehete od učencev nabirajo ter naj je svoj čas pošljejo knezoškofijstvu ljubljanskemu, katero jim bo poslalo za vsakih 10 takih listkov po en iztis dotičnega katekizma za ubožne učence zastoj. Plačati jim bo samo troške pošiljave

Natančnejša pojasnila glede dobave v večjih množinah daje na željo gg. razprodajalcem **knezoškofijstvo ljubljansko.** 844 5

Otvoritev tovarne.

Jemljem si čast, uljudno naznaniti slav. občinstvu, da sem v Spodnji Šiški pri Ljubljani sezidal in **dné 1. oktobra t. l. odprl**

tovarno za testenine (makarone, rezance itd.)

Zavedam se, da se nisem bal ne truda, ne troškov pri uravnavi tovarne. Preskrbel sem jo s stroji naj-novejše konstrukcije in upam, da s svojimi izdelki ustrežem kar najbolj preč. konsumentom.

Blagovoli slav. občinstvo to vzeti na znanje in drage volje podpirati moje podjetje.

864 3-1

Z velespoštovanjem

Ed. Zelenka.

V Ljubljani, dné 1. oktobra 1900.

Dunajska borza.

Dné 1. oktobra.	
Skupni državni dolg v notah	96.80
Skupni državni dolg v srebru	96.65
Avstrijska zlata renta 4%	114.55
Avstrijska krona rent 4% 200 kron	97.20
Ogerska zlata rent 4%	113.55
Ogerska krona rent 4% 200	90.45
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1692.—
Kreditne delnice, 160 gld.	644.25
London vista	242.05
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	118.35

20 mark	23.65
20 frankov (napoleondor)	19.26
Italijanski bankovci	90.40
C. kr. cekini	11.46

Dné 29. septembra.

3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	170 —
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	161 —
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	195 —
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	93.35
Tisne srečke 4%, 100 gld.	—
Dunavske vravnave srečke 5%	253 —

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	107.—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94.20
Priporočne obveznice državne železnice	—
„ južne železnice 3%	317.—
„ južne železnice 5%	119.50
„ dolenskih železnice 4%	99.50
Kreditne srečke, 100 gld.	390.—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	340.—
Avstrijskega rubečega križa srečke, 10 gld.	42.75
Ogerskega „ „ 5 „	20.50
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	12.80
Rudolfove srečke, 10 gld.	—

Salmove srečke, 40 gld.	170.—
St. Genois srečke, 40 gld.	195.—
Waldsteinove srečke, 20 gld.	—
Ljubljanske srečke	49.—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	275.—
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6010.—
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	775.—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	109.—
Splošna avstrijska stavbinska družba	147.—
Montanska družba avstr. plan.	450.50
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	492.—
Papirnih rubljev 100	255.25

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri tlehbanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako tlehbanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni svet za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.